

1. Inleiding

In april 2022 is in Leiderdorp het coalitieakkoord 2022-2026 gesloten. Dit akkoord kenmerkt zich door zich te focussen op het “wat” in plaats van op het “hoe”. Hiermee bestaat het akkoord uit algemenere termen en doelstellingen en heeft het college de ruimte gekregen om hier invulling aan te geven. Nu we over de helft van de coalitieperiode zijn is het tijd om de balans op te maken.

De algemenere formuleringen maken het lastig om te kunnen concluderen of doelstellingen behaald zijn. Deze midterm review geeft dan ook geen oordeel of conclusies over de inzet of de mate waarin doelstellingen behaald zijn.

Met deze midterm review laten wij zien op welke wijze tot op heden aan de doelstellingen is gewerkt en welke activiteiten we in dat kader nog gaan uitvoeren. Hierbij is voor de herkenbaarheid gekozen om de indeling van het coalitieakkoord te volgen.

In hoofdstuk 2 is, in lijn met de opzet van het coalitieakkoord, per thema beschreven:

- Doelstelling
- Wat hebben we gedaan?
- Wat gaan we nog doen?

Na de thema's zijn ook de hoofdstukken 3, 4 en 5 uit het coalitieakkoord opgenomen. Deze gaan over de financiële randvoorwaarden, versterking van de participatie en de bestuurlijke toekomst. Hiermee is een totaaloverzicht ontstaan van de ambities en de uitvoering tot voor de zomer en die nog plaats gaat vinden.

Het coalitieakkoord is van april 2022 en sindsdien hebben gebeurtenissen plaatsgevonden die in april 2022 niet in volle omvang voorzien waren. Deze gebeurtenissen hebben in meer of mindere mate impact gehad op de uitvoering van werkzaamheden. Een greep uit de gebeurtenissen: Voortdurende oorlog in Oekraïne met gestegen prijzen en opvang van ontheemden, vervroegde verkiezingen Tweede Kamer, ongeval op de Rietschans, daadwerkelijke inwerkingtreding omgevingswet, netcongestie, spreidingswet, crisishulpverlening, nieuwe burgemeester en wethouderswissel. Deze momenten kennen geen plek in de diverse thema's, In hoofdstuk 6 gaan we hier nader op in.

2. Thematische beschrijving

In dit hoofdstuk zijn de thema's uit het coalitieakkoord beschreven aan de hand van de drie kopjes: Doelstelling, Wat hebben we uitgevoerd, Wat gaan we nog uitvoeren.

A. Wonen

Doelstelling: Het uitbreiden van het aantal woningen, met nadruk op toekomstbestendige woningen en daarbij een betere sturing op een betaalbare woningmarkt. Prioriteit ligt bij de omvorming van de Baanderij en het benutten van locaties zoals De Buit en het oude gemeentehuis. Voor nieuwbouwprojecten geldt een ondergrens van 35% sociale woningbouw en 30% betaalbare huur en koop. Het college wordt uitgedaagd om met de beschikbare juridische instrumenten de beschikbaarheid van huisvesting te vergroten.

Wat hebben we gedaan?

Het college ligt op schema met de uitvoering van de provinciale woningbouwraming. Er zijn in 2023 vergunningen verleend voor de nieuwbouw van 7 woningen in de Hoofdstraat, 92 woningen aan de Pinksterbloem, 1 woning aan de Zijloordkade en 162 zorgwoningen bij Leythenrode. Voor de nieuwbouw aan de Pinksterbloem is de anterieure overeenkomst gesloten en zijn middels de StartBouwImpuls en de subsidie woningbouwversnelling Holland Rijnland subsidies ontvangen voor het – conform planning - voltooiën van de opgave. Daarnaast is afgelopen jaren bijgedragen aan de huisvesting van Oekraïense ontheemden en faciliteren we al bijna twee jaar de crisisnoodopvang voor 100 asielzoekende mannen. Met Rijnhart Wonen zijn prestatieafspraken gemaakt rondom onder andere de huisvesting van statushouders.

In de Baanderij is gebruik gemaakt van het juridische instrument van de WVG om de herontwikkeling, zoals door de raad vastgesteld, te bereiken. Voor het eerste deelgebied, LOI-locatie, is een voor- en intentieovereenkomst en een nota van uitgangspunten opgesteld. Daarnaast is met het binnenhalen van de WBI-subsidie een extra impuls voor het behalen van de doelstellingen in de Baanderij. Ook is het college aan de slag met een verkenning naar de mogelijkheden voor woningbouw op de locatie van het voormalige gemeentehuis. In alle gesloten NVU's en anterieure overeenkomsten is de ambitie voor 35% sociale woningbouw opgenomen. Verder heeft het college ook een brede inventarisatie uitgevoerd naar mogelijke woningbouwlocaties.

Wat gaan we nog doen?

Het college gaat door met de reeds gestarte projecten zoals de herontwikkeling Elisabethhof, de herontwikkeling Pinksterbloem, de verkenning van de mogelijkheden voor woningbouw op de locatie van het voormalig gemeentehuis, een herontwikkeling aan de Luykendreef en de anterieure overeenkomst voor de LOI-locatie voor de ontwikkeling van ongeveer 300 woningen en de transformatie van de Baanderij. Daarnaast werken we verder aan de kansrijke locaties vanuit de kanskaart.

In onderstaande tabel zijn de woningbouwprojecten waaraan concreet wordt gewerkt incl. verwachte oplevering en woningaantallen weergegeven.

Project	Verwachte oplevering	Woningaantal
Pinksterbloem	2025	92 woningen
LOI-locatie	2028	Ca. 285 woningen
Locatie voormalig gemeentehuis	NTB	NTB
Elisabethhof 5 (Levensstroomkerk)	2029 – 2030	Ca. 220 woningen
Kleiwarenfabriek	2027	Ca. 20 woningen
Locatie Luykendreef	2027	Ca. 28 woningen
Totaal		Ca. 645 woningen

Daarnaast worden de komende periode diverse juridische maatregelen aangeboden aan college en raad om de huidige en toekomstige woningvoorraad te behouden voor de juiste doelgroepen en evalueren wij de afkoopregeling sociale woningbouw. We werken toe naar een woonvisie, als onderdeel van de omgevingsvisie. Hiertoe bereiden we een aantal andere deel projecten voor, zoals een regionale woonzorgcomponent en een lokale woonzorgvisie.

B. Energie

Doelstelling: Tegen 2030 evenveel elektriciteit opwekken als gebruiken. Dit omvat energie besparen en opwekken, met de nadruk op zon op dak en zoeken we naar innovatieve oplossingen. We onderzoeken de mogelijkheid van kleine windmolens en eventueel grotere windmolens in de Bospolder. Ook worden inwoners geholpen om te besparen. Het stimuleren van elektrisch vervoer en uitbreiden van oplaadplaatsen zijn ook belangrijke onderdelen. In 2050 moeten alle woningen duurzaam verwarmd worden.

Wat hebben we gedaan?

De gemeente helpt bewoners energie te besparen op verschillende manieren. Woningeigenaren hebben hulp gekregen van de energiecoaches en kunnen gebruik maken van de duurzaamheidslening, die in 2023 is aangevuld met extra budget. Sinds de coalitieperiode hebben 101 huishoudens de lening afgesloten. In het voorjaar van 2024 is ook gestart met een subsidieregeling en collectieve inkoopactie van isolatiemaatregelen, waar inmiddels 130 huishoudens aan deelnemen. Huishoudens die moeilijk zelfstandig energie kunnen besparen, worden sinds 2023 geholpen door de Energiehulp Leiderdorp, waar inmiddels 317 huishoudens gebruik van hebben gemaakt. Om zon op dak te stimuleren brengen wij concreet in kaart waar de kansen liggen en welke aanpakken daar het best op passen, de activiteiten die hieruit volgen zijn vanaf 2024 opgestart.

We hebben sinds de start van de duurzaamheidsagenda (2017) een verdubbeling van de opwek uit zonne-energie gerealiseerd. Ook is de duurzaamheidsambitie opgenomen in de NvU's in de ontwikkellocaties. We werken samen met Rijkswaterstaat, Provincie en de

buurgemeenten aan het OER-traject (Opwek Energie Rijksgrond) waar we de opwekmogelijkheden voor zonne-energie onderzoeken langs de A4 op overheidsgrond.

Het aantal openbare oplaadpalen is sinds 2022 met 50% toegenomen tot 164 openbare laadpalen. We werken met de regio de mogelijkheden uit voor de uitbreiding van een warmtenet. Dit doen we in WLR-verband en binnen de regio Holland Rijnland.

Wat gaan we nog doen?

We blijven inzetten op zon-op-dak, zowel op eigen daken, als het stimuleren van zonnepanelen op daken. Hierbij wordt ook gekeken naar carports. Voor de opwek door windenergie is de provincie opzoek naar nieuwe locaties voor grootschalig windopwek. Conform het coalitieakkoord is de locatie Bospoort/HSL een van de mogelijke locaties waar wij onderzoek naar zullen doen. Het project met Rijkswaterstaat loopt door en we starten de participatie voor zon op land langs de A4. Daarnaast zal ook de ontwikkeling rond de warmtetransitie niet stilstaan, bijvoorbeeld met onderzoek naar een warmtebedrijf in de regio. Hiervoor is bij de kadernota 2025 een aankondiging gedaan om te investeren in onderzoeken naar meer lokale oplossingen, zoals de inzet van lokale warmtebronnen als uitbreiding op de andere onderzoeken. We werken samen met Liander aan de versterking van het net bij de uitbreiding van het 50-10 KV station aan de Lijnbaan. We blijven inzetten op goede oplaadmogelijkheden voor elektrisch rijden in het dorp.

C. Afval

Doelstelling: Het aantal kilo's afval dat naar de verbrandingsoven gaat, fors verminderen en voorbereidingen treffen om aan de VANG-normen te voldoen. Samenwerking met burgers, bedrijven en instellingen om zwerfafval te voorkomen.

Wat hebben we gedaan?

De afname van het restafval is nog niet op koers richting de VANG-norm. Op dit moment is het restafval 167kg per inwoner. In samenwerking met vrijwilligers is het zwerfafval actief opgeruimd. Onze afvalverwerker heeft de nascheiding van het restafval verbeterd, waarmee het restafval dat de verbrandingsoven ingaat verder gaat afnemen

Wat gaan we nog doen?

Om het zwerfafval goed in kaart te brengen gaat de buitenruimte actief geschouwd worden. Daarbij wordt ook zwerfafval meegenomen in de bepaling van de beeldkwaliteit. We starten een communicatiecampagne om te voorkomen dat lachgascilinders in het restafval terecht komen. In de tweede helft van 2024 wordt een nieuwe sorteeraanlyse uitgevoerd. De uitkomsten uit deze sorteeraanlyse worden meegenomen in het nog op te stellen afvalbeleid. Op World Clean Up wordt een lancering gedaan van een zwerfafvalcampagne 'Doe is gek, geef afval de juiste plek'.

D. Opkomen voor kwetsbare doelgroepen

Doelstelling: Het bespreekbaar maken van armoede en schulden met als doel het voorkomen van deze problemen. Een afname van het aantal bijstandsgerechtigden. Beter bereiken van de doelgroep.

Wat hebben we gedaan?

In Leiderdorp is een daling van 2%¹ in de bijstandsgerechtigden zichtbaar sinds start van de coalitie. Ter vergelijking zijn de aantallen landelijk nagenoeg gelijk gebleven. Hiervoor zijn actief de bijstandsgerechtigden doorgenomen en begeleid naar een ander inkomen. Deze werkwijze heeft geleid tot uitstroom van bijstandsgerechtigden. Eind 2022 is het extra ondersteuningsplan bij armoede vastgesteld, waarmee we de gevolgen van de sterke stijging van de energiekosten en de historisch hoge inflatie voor de kwetsbaarste groepen verlichtten. We hebben de inkomensgrenzen bij diverse regelingen verhoogd, extra subsidie verleend aan diverse organisaties en met Kerst is een boodschappenpas verstrekt aan de huishoudens die in aanmerking komen voor de (landelijke) energietoeslag. Door de inzet van extra communicatie is de doelgroep goed bereikt. Voornoemde energietoeslag is zowel in 2022 als in 2023 (met een uitloop naar 2024) uitgekeerd en zijn extra middelen toegekend aan het project Eerste Hulp Bij Geldzorgen in het kader van vroegsignalering bij schulden. In 2023 organiseerden we samen met het Werkgeversservicepunt van de arbeidsmarktregio Holland Rijnland en Wereldhave een banenmarkt in het winkelcentrum Winkelhof. We hebben de intentie om deze samenwerking voort te zetten en het evenement in 2024 opnieuw te organiseren. Binnen de Leidse regio participeren we sinds 2023 in het Werkcafé, waarin we mensen kosteloos en vrijblijvend adviseren en ondersteunen bij het vinden van een (nieuwe) baan en omscholing. Ook dat continueren we de komende jaren. Tot slot is op initiatief van de gemeente in april 2024 gestart met het project Wijkleren in Leiderdorp, een samenwerking tussen DZB Leiden, Inclusio Leiderdorp, afdeling 5Team van de gemeente Leiden en MBO Rijnland.

Wat gaan we nog doen?

Komende periode wordt gewerkt aan een nieuw armoedeplan, dat structureel en integraal opvolging geeft aan het extra ondersteuningsplan uit 2023 en het huidige minimabeleid uit 2020.

Bij het uitwerken van de nieuwe toegang, zie paragraaf E, zal een versterking van de integrale aanpak van schuldenproblematiek meegenomen worden, preventief en curatief. Om een verdere daling van het aantal bijstandsgerechtigden te bereiken evalueren en actualiseren we samen met DZB Leiden de re-integratieinstrumenten, waarbij we onder andere sterker gaan inzetten op de begeleiding naar werk van statushouders en mensen met een GGZ-achtergrond. Afspraken hierover nemen we mee bij de evaluatie en herijking van het beleidsplan Participatiewet (re-integratiebeleid). Alle dragen bij aan het verder verwezenlijken van de ambities.

---

¹ O.b.v. cijfers Leiden, die actueler en nauwkeuriger zijn dan CBS (geen afrondingen), is in Leiderdorp in periode juni 22-juni 24 sprake van een daling van 2%

E. Zorg

Doelstelling: Evaluatie en verbetering van de dienstverlening van Inluzio, met speciale aandacht voor de toenemende zorgbehoefte, onder andere dooreen vergrijzende bevolking. Ondersteuning bieden aan mantelzorgers en het aanpakken van problemen in de jeugdzorg.

Wat hebben we gedaan?

In december 2023 heeft de raad de Sociale Agenda Leiderdorp vastgesteld. Hierin staat beschreven hoe in het sociaal domein gewerkt wordt aan een prettig, vitaal en sociaal Leiderdorp. Daarnaast heeft een evaluatie plaatsgevonden op de gehele toegang tot het sociaal domein, zowel via Inluzio als de Jeugdteams en Werk en Inkomen. Hier komen verbeterpunten uit waar komende jaren aan gewerkt wordt richting een nieuwe contractperiode voor de aanbestede toegangsdiensten (Inluzio en Jeugdteams). Naast deze evaluatie is afgelopen jaren geïnvesteerd in de samenwerking tussen Inluzio en de gemeentelijke backoffice. Dit heeft geleid tot een verbeterde dienstverlening. Ook zijn de wachtlijsten weggewerkt. In het laatste cliëntervaringsonderzoek zien we dan ook dat de inwoners de dienstverlening van Inluzio positief hebben beoordeeld. Naast het creëren van de portefeuille heeft het onderwerp ouder worden ook een prominente rol gekregen in de visie van het sociaal domein. In de sociale agenda is daarom vitaal ouder worden en het ondersteunen van kwetsbare ouderen expliciet uitgewerkt. Jaarlijks keren wij een bedrag uit aan alle mantelzorgers die zich hiervoor aanmelden bij Inluzio. Ook worden in de week van de mantelzorg in de Leidse regio diverse activiteiten georganiseerd, wij hebben hierbij ook oog voor de jongere mantelzorgers.

Helaas zien we dat jeugdigen langere trajecten volgen in de jeugdhulp en de kosten voor jeugdhulp nog steeds stijgen. Voor de aanpak van de problemen in de jeugdzorg werken we samen met de gemeenten in de Leidse regio en met de Holland Rijnland gemeenten. Er is een bestuurlijke Taskforce ingesteld die in het tweede half jaar van 2024 met een pakket aan maatregelen zal komen die kunnen leiden tot fundamentele wijzigingen in ons jeugdhulpstelsel. Op deze manier verwachten we de kosten beter te kunnen beheersen en brengen we verbeteringen aan voor de jeugdigen in onze regio. Daarnaast zijn we bezig om de ervaringen van jeugdigen in jeugdhulp (en hun ouders) in te zetten om te komen tot duurzame verbeteringen die bijdragen aan het welzijn van jeugdigen en hun ouders.

Wat gaan we nog doen?

De Sociale Agenda Leiderdorp wordt concreet gemaakt middels de DOE-agenda. Met diverse acties om de kwetsbare en zorgbehoevende doelgroep in Leiderdorp aan te spreken en te ondersteunen. In de sociale agenda wordt gewerkt aan “Gelijke kansen voor alle inwoners”, op deze wijze werken we ook aan een inclusief dorp. Daarnaast gaan we aan de slag met een pilot voor de langlevendhuisflat, wordt de valpreventieaanpak opgezet en blijven we de mantelzorgers steunen middels de jaarlijkse mantelzorgwaardering. Om de toegang tot ondersteuning verder te versterken starten we met een proeftuin integraal werken. Daarin onderzoeken we samen met de verschillende toegangsteams het komende jaar hoe we de ondersteuning op het gebied van Wmo en welzijn, Jeugd en Werk & Inkomen meer in

samenhang kunnen organiseren. Andere onderwerpen pakken we regionaal op, zoals de monitoring van het in 2023 ingevoerde arrangementenmodel en de opgave voor de huisvesting binnen de Maatschappelijke ondersteuning en Beschermd Wonen.

Wanneer het pakket aan maatregelen ter verbetering van het jeugdhulpstelsel door de Taskforce wordt opgeleverd, zal in regionaal verband bekeken worden welke verder uitgewerkt kunnen worden. Waarbij we in ieder geval de nadruk willen leggen op het voorveld (of liever gezegd: hoofdveld); investeren in lokale voorzieningen en (sub)regionaal samenwerken waar nodig.

F. Mobiliteit en verkeer

Doelstelling: Uitvoering van conclusies uit eerdere mobiliteitsdiscussies, ontwikkeling van een plan voor bredere invoering van 30 km/u zones, bevordering van fietsgebruik en verbetering van veiligheid voor voetgangers en fietsers. Actieve zoektocht naar parkeeroplossingen in probleemgebieden.

Wat hebben we gedaan?

We hebben afgelopen jaren gewerkt aan diverse fietspaden. Het fietspad doesmolenbrug/HSL is ongelijkvloers geworden. Het fietspad op de dwarsweteringdijk is behouden na de dijkrenovatie. De Laan van Berendrecht is heringericht. Daarnaast voerden we het regulier onderhoud uit en is de Heinsiuslaan opnieuw geasfalteerd.

Voor de Leidse Ring Noord zijn wij samen met gemeente Leiden verder opgetrokken in de aanbesteding van de aanleg van het Leiderdorpse tracé. Voor de kruising Rietschans-Touwbaan is een kaderbesluit voorgelegd voor de herinrichting van het kruispunt en een aantal andere verkeersmaatregelen in de Baanderij.

Voor het tegengaan van de parkeerproblemen zijn middels het parkeerpanel voor twee wijken oplossingen onderzocht. Deze oplossingen worden komende tijd verder uitgewerkt in samenspraak met de inwoners. We hebben daarnaast voor het gehele dorp onderzoek verricht naar een mogelijke aanpassing van de parkeernormen.

Wat gaan we nog doen?

We stellen in 2025 nieuw beleid op om een bredere invoering van 30 km/u wegen mogelijk te maken. Vervolgens gaan we dit beleid op de eerste wegen in het dorp in de praktijk brengen. We blijven uitvoering geven aan het mobiliteitsbeleid en de daarmee aanverwante herinrichtingen, zoals de Acacialaan en Voorhoflaan. De mobiliteitsvisie gaan we komende tijd evalueren.

In september 2024 leggen we de raad het kaderbesluit Fietspoort Spanjaardsbrug voor, waarna we samen met gemeente Leiden overgaan tot nadere ontwerpen.

Vooruitlopend op andere herinrichtingen worden noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden aan het asfalt gecombineerd met kleine verkeersmaatregelen die passen bij de nieuwe weginrichtingen. We gaan vanuit de Regionale InvesteringsAgenda aan de slag met het doorfietsroutenetwerk, daarnaast werken we aan veilige school-thuis-routes en we gaan aan de slag met het fietspad richting Oud-Ade. We geven uitvoering aan het kaderbesluit Rietschans en Touwbaan met ook de verkeersmaatregelen in de rest van de Baanderij. Voor het aanpakken van parkeerproblemen gaan we door met het onderzoek en

implementatie van de oplossingsrichtingen zoals voorgelegd zijn aan de raad. Daarnaast gaan we na het uitgevoerde onderzoek rond de parkeernormen besluitvorming voorbereiden op dit onderwerp.

G. Leefomgeving en biodiversiteit

Doelstelling: Behoud van de Leiderdorpse polders voor natuur, recreatie en agrarische functies. Versterken van biodiversiteit en verbeteren van de toegankelijkheid tot de Munnikenspolder. Geen woningen in de polders en geen zonneweides.

Wat hebben we gedaan?

Biodiversiteit versterken we vooral in combinatie met het vergroenen van ons dorp. Daarmee gaat het hand in hand met klimaatadaptatie; een thema dat we beleidsmatig hebben vastgelegd in de klimaatadaptatiestrategie. In onze woonwijken hebben we een onderzoek uitgevoerd naar mogelijkheden voor het toepassen van onze klimaatadaptatieve ambities en in beeld gebracht waar we kansen kunnen benutten om de openbare ruimte biodiverser in te richten. De Laan van Berendrecht en bij de nieuwbouw aan de Pinksterbloem zijn voorbeelden waar klimaatadaptatie en biodiversiteit is toegepast bij het revitaliseren van de openbare ruimte en/of nieuwbouw. Daarnaast leggen we natuurvriendelijke oevers aan, leggen we bloemrijke bermten aan en passen we gefaseerd maaien toe. Door educatie en communicatie werken we aan bewustwording en motiveren we het belang van een biodiverse inrichting van hun buitenruimte. Via ons Milieu Educatief Centrum (MEC) verzorgden we verspreid over het jaar tal van activiteiten. We stelden diverse lessen samen voor het NDE (centrum voor Natuur en Duurzaamheid Educatie) aanbod van het MEC voor scholen: o.a. Droomtuintjes, Natuurontdekkers en Zaaieren voor bijen en vlinders. Ook voeren we momenteel de derde ronde uit van het Natuurmeetnet Leiderdorp, waardoor we meer inzicht krijgen of de maatregelen die we nemen zijn vruchten beginnen af te werpen. Daarnaast deed Leiderdorp afgelopen jaren mee aan de Operatie Steenbreek en het NK-Tegelwippen om inwoners aan te moedigen de eigen tuinen te vergroenen. Tevens is in 2024 de verordening op de beplanting aangepast.

Wat gaan we nog doen?

De opgave biodiversiteit verwerken wij de komende twee jaar in een nieuw beleidsplan, met aandacht voor het belang van hagen en heggen, bomendiversiteit en weidevogels. Daarnaast zal de klimaatadaptatieve inrichting van de Oranjewijk, Kerkwijk en Acacialaan verder ingevuld en uitgevoerd gaan worden. Daarnaast worden de integrale beheerplannen openbare ruimte (IBOR) geactualiseerd, hierin wordt het klimaatadaptatieve en ecologische onderhoud opgenomen. We blijven doorgaan met operatie Steenbreek en het NK-tegelwippen, daarnaast stellen we een nieuw bomenbeleidsplan vast.

We gaan ons aansluiten bij de Groene Cirkels, een samenwerking tussen bedrijven, overheden, maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen. We gaan onderzoeken of

we het gebied bij het MEC, het park, kinderboerderij en de heemtuin in samenhang kunnen versterken.

H. Economie en ondernemers

Doelstelling: Ondersteuning van ondernemers, verminderen van belemmeringen en overmatige regels, en actieve herstructurering van de Baanderij. Hierbij betreft het college het IKEA-terrein en de A4-zone. Overleg met Wereldhave over de toekomst van de Winkelhof en het oude gemeentehuis terrein.

Wat hebben we gedaan?

Het college heeft afgelopen jaren het contact met de ondernemers in het dorp versterkt, onder andere door de zeswekelijkse bedrijfsbezoeken met de LOV. Ook is de medewerker Economie een aanspreekpunt binnen de gemeentelijke organisatie voor de ondernemers. Met de klankbordgroep voor ondernemers worden de acties uit het economisch beleidsplan getoetst op uitvoering. In samenwerking in Economie071 is de retailmonitor uitgebracht en zijn ondernemers ondersteund in de digitalisering van hun onderneming door middel van een voucher. De herstructurering van de Baanderij heeft tot een scenariokeuze geleid in de raad, met de LOI-locatie is een Nota van Uitgangspunten vastgesteld. Op het Meijekwartier en de Parkstrip is door de gemeente WVG opgelegd om grip te houden op de herstructurering. Naar de A4-zone heeft het college voor de zomer van 2024 onderzoek verricht en de motie afgedaan middels een raadsbrief.

Wat gaan we nog doen?

In de regio spelen diverse ontwikkelingen waarin Leiderdorp meedoet op dit thema. De regionale bedrijventerreinenstrategie wordt vastgesteld. Hierbij is het IKEA-terrein meegenomen in mogelijke ontwikkelingen. Tevens wordt een onderzoek uitgevoerd naar een Regionale Ontwikkelmaatschappij voor bedrijventerreinen. Om aan opgaven te kunnen blijven werken wordt de formatie op dit thema uitgebreid. We blijven inzetten op de samenwerking in de regio en de zichtbare betrokkenheid van de gemeente naar onze lokale ondernemers door middel van evenementen, werkbezoeken en communicatie.

I. Kunst en cultuur

Doelstelling: Activering van het kunst- en cultuurbeleid, ondersteuning van evenementen van culturele organisaties, en verbetering van het onderhoud van bestaande kunstwerken. Ondersteuning bij het huren van oefen- en uitvoeringsruimten.

Wat hebben we gedaan?

Het kunst- en cultuurbeleid is afgelopen jaren geactiveerd door de inzet van de incidentele middelen, hieruit zijn nieuwe activiteiten gesubsidieerd. Ook is de algemene subsidieverordening vernieuwd. De culturele instellingen zijn door de gemeente actief geïnformeerd over de mogelijkheid voor het aanvragen van deze eenmalige subsidie en

krijgen ondersteuning en begeleiding waar nodig. De inzet van de cultuurcoach is geëvalueerd. Op dit moment worden nieuwe manieren gevonden om de culturele instellingen te ondersteunen en te motiveren zich aan te sluiten bij initiatieven in samenwerking met andere domeinen zoals zorg, welzijn en sport. Daarnaast is met het voortzetten van de Cultuureducatie met Kwaliteit de cultuureducatie op de scholen geborgd. Voor de huur van oefen- en uitvoeringsruimtes zijn stappen gezet, door bijvoorbeeld de bredere verhuur van de sterrentuin. De gemeente verstrekt daarnaast huisvestingssubsidies en bij de aanvragen voor eenmalige activiteiten kunnen ook kosten voor huur van ruimte worden gesubsidieerd. Met het vaststellen van het beheerplan kunstobjecten is geld beschikbaar gekomen voor het beheer van de kunstobjecten in de openbare ruimte.

Wat gaan we nog doen?

Om het dorp levendig te houden wordt komende periode gewerkt aan een actualisatie van het evenementenbeleid; waaronder lagere leges. Voor instellingen die (financiële) ondersteuning nodig hebben komen separate Subsidieregelingen voor kunst en cultuur om op die manier de kunst en cultuursector in het dorp te behouden. Daarnaast wordt meegewerkt aan de 450 jaar 3 oktober viering door middel van een fietsroute in de regio. De bibliotheekvisie zal in 2025 worden opgeleverd en gaat bijdragen aan de toekomstvisie van de bibliotheek in Leiderdorp.

J. Sport en verenigingen

Doelstelling: Promotie van sport en beweging voor alle leeftijden, ondersteuning van combinaties van duurzaamheidsmaatregelen bij sportverenigingen, en herijking van de financiële relatie tussen sportverenigingen en de gemeente.

Wat hebben we gedaan?

Met initiatieven vanuit Includio en subsidies uit het lokale sportakkoord zijn een groot aantal activiteiten bij de sportverenigingen ondersteund. Hiermee wordt sporten en bewegen mogelijk gemaakt voor een brede groep Leiderdorpers. De verruiming van dit budget heeft daar een extra input aan gegeven, 15 initiatiefnemers hebben in 2023 een bijdrage ontvangen. Middels de recent aangestelde clubondersteuners wordt met de clubs gekeken op welke wijze de gemeente de clubs verder kan ondersteunen, onder andere in het vinden en behouden van vrijwilligers. Daarnaast is door het college de subsidieregeling energiekosten beschikbaar gesteld voor verenigingen die niet voldoende hadden aan de rijkscompensatie voor de gestegen energieprijzen. Ook zijn een tweetal verenigingen ondersteund middels financiële bijdragen in de verduurzaming van de sportaccommodaties en hebben meerdere verenigingen gebruik gemaakt van het aanbod voor duurzaamheidscons. Specifiek voor de verenigingen in de Bloemerd wordt gepast omgegaan met huurverhogingen tot aan de evaluatie van het arrangementenmodel.

Wat gaan we nog doen?

De komende periode staat op gebied van sport in het teken van de evaluatie van het arrangementenmodel voor de buitensportverenigingen. Daarnaast blijven de clubondersteuners aan de slag om de verenigingen in het dorp te ondersteunen. Met de verhoogde budgetten voor 2024 en 2025 wordt via het sportakkoord bewegen verder gestimuleerd binnen de gemeente. Daarnaast wordt in 2025 het zwembad verbouwd en verduurzaamd, hiermee draagt de gemeente bij aan de verduurzaming van de eigen gebouwen en voldoet het zwembad daarna weer aan de geldende eisen.

K. Veiligheid

Doelstelling: Handhaving van een integraal veiligheidsbeleid met zowel preventieve als repressieve maatregelen. Bestrijden van verloedering en illegale bewoning, verbeteren van aanrijtijden van hulpdiensten en zorgen voor voldoende wijkagenten en boa's.

Wat hebben we gedaan?

In de afgelopen twee jaar heeft de gemeente ingezet op verschillende thema's ten aanzien van het vergroten van niet alleen de veiligheid, maar ook de veiligheidsbeleving van de inwoners van Leiderdorp. Er is onder andere ingezet op het ontwikkelen van een nieuw integraal veiligheidsbeleid (IVB). Verder heeft de gemeente haar handhavingscapaciteit vergroot door middel van de aanstelling van een derde BOA en is voor de fysieke leefomgeving een uitvoeringsprogramma vergunningverlening, toezicht en handhaving ontwikkeld. We zetten ook gerichte schaal onze juridische instrumenten, zoals een samscholingsverbod, in bij het tegengaan van overlast en het creëren van het veiligheidsgevoel. Uit de landelijke veiligheidsmonitor van het CBS uit begin 2023 blijkt dat de inwoners van Leiderdorp hun gemeente een 7.8 geven als het gaat om veiligheidsbeleving. Een positieve ontwikkeling ten opzichte van de 7.5 die inwoners in 2019 gaven.

Wat gaan we nog doen?

Vanuit het vastgestelde IVB zal ondermijning komende jaren hard gewerkt aan het tegengaan van ondermijning, door onder andere de Landelijke aanpak adreskwaliteit. In het uitvoeringsplan IVB zullen ook zorg en veiligheid en gedigitaliseerde criminaliteit meegenomen worden in concretere activiteiten. Ook wordt op dit moment gewerkt aan een aanpak voor illegale bewoning en illegaal gebruik van gemeentegrond. Hiervoor wordt tijdelijk extra capaciteit aangetrokken om deze aanpak uit te werken. Het college blijft de aanrijtijden binnen de gemeente monitoren

3. Financiële randvoorwaarden

Doelstelling: We voeren onze taken en plannen uit binnen een reëel en structureel sluitend financieel meerjarenperspectief. Incidentele uitgaven mogen uit reserves gedekt worden.

Leges en heffingen zijn in principe kostendekkend en we maken gebruik van beschikbare subsidies.

Wat hebben we gedaan?

De begrotingen van 2023, 2024 en 2025 zijn structureel in evenwicht maar bij elke begroting is de meerjarenraming niet voor alle jaren in evenwicht. Wel zijn de begrotingstekorten in de jaren 2026-2028 verlaagd door de bezuinigingsronde waarbij forse begrotingsruimte is ingeleverd en de belastingen en heffingen zijn verhoogd. Met deze bezuiniging wordt de dienstverlening aan de inwoners in deze raadsperiode nog niet geraakt. Incidentele uitgaven, bijvoorbeeld personele impuls fysiek domein, activiteiten energietransitie en de onrendabele top sociale woningbouw worden uit reserves gedekt.

Wat gaan we nog doen?

De begroting 2025 en de meerjarenraming tot en met 2028 laat, bij gelijkblijvend beleid, voor alle jaren begrotingstekorten zien. Slechts door de inzet van de behoedzaamheidsreserve als structureel dekkingsmiddel met ruim € 6 miljoen bereiken we voor de jaren 2025 tot en met 2027 wel structureel en reëel evenwicht. Deze dekking is van tijdelijke aard. Voor 2028 is op dit moment geen structureel en reëel evenwicht. De financiële positie van de gemeente blijft voor de lange termijn zorgelijk.

4. Versterking van de participatie en betrokkenheid van de Leiderdorpse inwoners

Doelstelling: Het verhogen van de participatie en vergroten van draagvlak voor beleidsvoornemens en beslissingen. Bijzondere aandacht verdienen daarbij de jongeren. Dienstbaarheid naar de inwoners, zowel fysiek in het gemeentehuis als digitaal en bereikbaar en beschikbaar voor iedereen.

Wat hebben we gedaan?

Voor de actualisering van het participatiebeleid, waaronder het herijken van het IBO-protocol, is een project gestart. Dit zal – ook in aansluiting op de Wet versterking participatie decentraal niveau - resulteren in een voorstel voor een participatieverordening (als opvolger van de inspraakverordening) en een beleidsdocument met kaders voor participatieprocessen.

In aanloop naar deze actualisatie zijn afspraken rondom de informatievoorziening over participatie door het college aan de raad herbevestigd en blijft het college zich onvermoeibaar inzetten om inwoners zorgvuldig bij opgaven te betrekken waar dit mogelijk is. Zie bijvoorbeeld het participatieplan wijkvernieuwing Kerkwijk.

Het contact met inwoners en instellingen is op diverse wijze versterkt, zowel in de uitvoering als in de voorbereiding van beleid. Denk aan de betrokkenheid van de adviesraad sociaal

domein bij beleidsvorming en ontwikkeling van de sociale agenda. Ook de wijkregisseur, clubondersteuners en medewerker economie legden de verbindingen met inwoners, verenigingen en ondernemers. Het college heeft zichzelf op de jaarmarkt gepresenteerd met een kraam, waarmee op een laagdrempelige manier het contact met de inwoners gevonden is. Daarnaast voeren alle wethouders spreekuren, waarmee inwoners op een eenvoudige wijze contact kunnen zoeken met de gemeente. Voor de digitale toegankelijkheid trekken we regionaal op in het project Open Toegankelijke Overheid. Binnen dit programma bundelen we een viertal wetten welke tot doel hebben om de gemeente toegankelijker te maken qua informatievoorziening op een manier zodat iedereen (digitaal) mee kan doen. Hiervoor is gerealiseerd: het auditen van ons primaire digitale platform (leiderdorp.nl) en aansluitende verbeteracties, het opnemen van gemeentelijke informatie in de Woo-index conform tranche 1 doelstellingen, digitaal publiceren van diverse soorten informatie (zoals ter inzage leggingen, besluiten en raadsinformatie) en de eerste stappen in het digitaal kunnen aanvragen van producten en diensten (via toegankelijke formulieren).

Wat gaan we nog doen?

Zoals hierboven aangegeven wordt een participatiebeleid uitgewerkt en een participatieverordening opgesteld. Daarnaast heeft de inwerkingtreding van de omgevingswet ook invloed op participatie bij ruimtelijke plannen. Daarnaast blijft Leiderdorp zich inzetten om de inwoners, instellingen en bedrijven te betrekken bij initiatieven en lopende ontwikkelingen.

We volgen de nieuwe ontwikkelingen op het gebied van open en toegankelijke overheid. Zo publiceren we meer informatie digitaal en werken we aan het vergroten van ons digitale productenaanbod. De toegankelijkheid van de eigen website gaan we verder verbeteren. In 2025 verwachten we dat meer categorieën vanuit de Woo verplicht openbaar gemaakt moeten worden, hierop sorteren we voor zodat we tijdig kunnen voldoen aan deze actieve openbaarmaking. Er wordt ingezet op het verbeteren en centraal stellen van leiderdorp.nl om zowel het makkelijker te maken om digitaal producten en diensten te bestellen, de online dialoog te kunnen voeren en proactief ontsluiten van informatiecategorieën.

5. De bestuurlijke toekomst van Leiderdorp

Doelstelling: Leiderdorp is en blijft een zelfstandige gemeente. Randvoorwaarde hiervoor is een versterking van de ambtelijke organisatie. Ook blijft Leiderdorp zich inzetten voor een betere regionale samenwerking.

Wat hebben we gedaan?

In 2022 is gestart met de Leiderdoorpontwikkeling. In de raadsbrief 24C-034 is een uiteenzetting opgenomen van de activiteiten die binnen dit project binnen de organisatie

zijn uitgevoerd. Afgelopen jaren is gewerkt aan het verstevigen van de organisatie via de drie sporen. Per spoor zijn diverse acties uitgevoerd, van het toepassen van maatwerk bij werving van nieuwe collega's tot de extra aandacht voor persoonlijke ontwikkeling alsook de versterking van de organisatie met vier teamleiders. Hiermee wordt invulling gegeven aan signalen uit de organisatie voor het aanreiken van kaders, sturing en geven van de juiste aandacht aan de ontwikkeling van medewerkers. In regionaal verband is Leiderdorp in diverse samenwerkingsverbanden vertegenwoordigd. Per 1-1-2023 is Servicepunt71 opgegaan in de centrumregeling bedrijfsvoering Leidse Regio. Met deze samenwerking maken we gebruik van de organisatie van gemeente Leiden om de uitdagingen op het gebied van bedrijfsvoering aan te kunnen. Leiderdorp werkt daarnaast samen in diverse samenwerkingsverbanden, zoals Economie071 en ook formele gemeenschappelijke regelingen zoals Holland Rijnland, Hecht en de Veiligheidsregio om met andere gemeenten samen te werken bij de uitvoering van onze taken.

Wat gaan we nog doen?

We blijven doorgaan met de acties in de Leiderdoorpontwikkeling, waaronder het opstellen van een visie op de organisatie. Voor deze visie maken we gebruik van al aanwezige documenten als de Sociale Agenda Leiderdorp en de nog op te stellen omgevingsvisie. We nodigen medewerkers uit om mee te denken en vragen te stellen. We organiseren regelmatig medewerkersbijeenkomsten om de medewerkers mee te nemen in de organisatieontwikkeling. We nodigen bij concrete voorstellen een diverse afvaardiging van de organisatie uit om mee te denken (in toets-sessies) en betrekken de Ondernemingsraad.

We blijven samenwerken in de diverse samenwerkingsverbanden. Daarbij zijn wij bewust dat Leiderdorp ook een bijdrage dient te leveren aan de regio. We spreken daarbij ook onze regiopartners aan op het voldoen aan deze samenwerkingsafspraken. Om regionaal op alle onderwerpen mee te kunnen blijven doen wordt de formatie op diverse thema's binnen de organisatie uitgebreid. Ook op andere terreinen wordt gekeken wat nodig is om vanuit de gemeente Leiderdorp een bijdrage te kunnen blijven leveren aan lopende trajecten, onder meer vanuit het programma Regionale Investeringsagenda van Holland Rijnland dat in voorbereiding is. Voor de samenwerking met Leiden op het gebied van bedrijfsvoering wordt de dienstverleningsovereenkomst vernieuwd per 1-1-2025 voor een langdurige samenwerking in de regio.

6. Overige onderwerpen

Het coalitieakkoord kent een brede opzet. Toch zijn een aantal onderwerpen lastig onder te brengen in de thema's en doelstellingen. In dit hoofdstuk blikken we terug op werkzaamheden en gebeurtenissen die afgelopen jaren hebben en kijken we vooruit naar welke plannen we nog gaan uitvoeren.

Wat hebben we gedaan?

De oorlog in Oekraïne startte in februari 2022, waarna de eerste ontheemden naar Nederland kwamen. In het begin zijn deze in Leiderdorp bij particulieren opgevangen, vanaf oktober 2022 heeft de gemeente de opvang overgenomen. Daarbij gaat het niet alleen om bieden van onderdak, maar ook zorgdragen voor gezondheidszorg en onderwijs. Er hebben ook aantal wisselingen plaatsgevonden in de bestuurlijke en ambtelijke top. Deze wisselingen brengen nieuwe ideeën mee, maar vergden ook een inwerktijd om aan elkaar te wennen en de werkwijzen binnen Leiderdorp te delen. Daarnaast is sprake geweest van een aantal stevige dossiers die veel politieke druk en werkdruk met zich meebrengen, zoals het ongeval op de Rietschans, het Rekenkameronderzoek “Onderzoek meldingen verkeersveiligheid”, het fietspad Dwarswatering, de Baanderij en het parkeerbeleid.

Wat gaan we nog doen?

We zijn gestart met de omgevingsvisie. In de omgevingsvisie legt de gemeente de ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn vast. Deze moet voor het eind van 2026 zijn vastgesteld door de gemeenteraad.

Op gebied van bereikbaarheid is afgelopen jaren een nieuwe concessie voor het openbaar vervoer uitgezet. Eind 2024 start Qbuzz met volledig elektrisch busvervoer binnen Leiderdorp. Hiermee wordt gewerkt aan zowel de verduurzaming als de bereikbaarheid van ons dorp. Daarnaast stellen we in 2025 een nieuw Integraal HuisvestingsProgramma op voor het onderhoud van de Leiderdorpse scholen. We gaan uitvoering geven aan de vernieuwbouw van IKC Buitenhof. Ook zal binnen het taakveld onderwijs de lokale educatieve agenda worden opgesteld. Voor de opvang van bijzondere doelgroepen blijven we werken aan voldoende en kwalitatief goede, duurzame opvang voor de verschillende groepen. Mede vanuit de sociale agenda houden wij ook aandacht voor de diversiteit en inclusiviteit binnen de gemeente, door middel van subsidierelaties en samenwerkingen met partnerorganisaties.